

ZLATNÁ

Neoddeliteľnou súčasťou obce je aj malá osada v Doline. Nachádza sa asi 4 km severovýchodne v širokom, dlhom údolí medzi rozsiahlymi lesmi rozhraničujúce po ľavej strane Stráža, Věčajka, Révajka a Farkaška. Po pravej strane Čepkove hora, Kočíkárova hora s hrebeňom Kozí vrch. Dlhou dolinou preteká malý potok, zachytávajúci vodu z 8 malých prameňov, vtekajúcich do vodnej nádrže v Strádonci pod Strážou. Časť Zlatná sa nachádza na rozhraní do Malej a Veľkej ráztoky.

Názov Zlatná je historicky, právne ustálený a uvádzaný vo všetkých dokumentoch a zemepisných mapách. Napriek tomu sa v ľudovej reči často používal aj iný názov, napr. Bubanská alebo Dolina. Ustálený historicko - zemepisný názov **Zlatná** vychádza z nepotvrdených údajov o ťažbe zlata. Názov Bubanská má presvedčujúcejšie, prijateľnejšie pomenovanie po rodine uhliarov, ktorá tu vymrela v r. 1929.

Prvá správa o osídlení v tejto časti je z konca XIX. storočia. Tu mala svoje sídlo zámožnejšia, bohatšia rodina Krepuš-kovcov, ktorá bola spoluvlastníkom rozsiahleho lesa Šteinerka, lučenského žida. Rod Krepuškovcov vo dvoch etapách odpredal svoje lesy Čepkovcom a Kočíkárovcom z Rovnian. Starnutím, vymieraním rodu Krepuškovcov menilo sa aj dedičstvo ich majetku na pokračovateľov rodu Dežlikovcov, ktorý už od začiatku XX. storočia mal svoj Mósove dom /dnes ho vlastní po r. Gubzovej Maria Matejová/. Dom v Zlatnej odpredali chudobnej početnej uhliarskej rodine Bubanských. Tento rod sa dlhé roky zaoberal ťažbou

dreva, sťahovaním a pálením dreveného uhlia v uhliarskych míľach ešte do r. 1930. Ich príbuzenstvo sa odsťahovalo v mladších rokoch. Najstarší zakladateľ rodu tu ešte žil do r. 1929. Dňa 6. 12. 1929 zomrel Michal Bubanský vo veku 73 rokov a na tretí deň - 8. 12. 1929 v hlbokom žiali a osamelosti zomrela aj jeho manželka Maria Bubanská, rodená Pomikalová.

V nastávajúcich rokoch hlbokú Všeobecnej krízy prichádzajú v roku 1930 noví kolonisti z Hradišských a Krnianskych lazov. Majetok im odpredal už ako vlastník celej Zlatnej Jan Búzik Čepko. Postupne si tu vybudovali svoje usadlosti, samoty, dosť izolovane, vzdialene od seba, podľa laznických zvykov. Osada však nemala životnosť ani 30 rokov.

Nový domov tu našli rodiny: Markovcov, Prochadzkovcov, Kanienských, Chovancovcov, Vilhanovcov. Boli to mladé, začínajúce rodiny, početné aj deťmi. Všetci sa zaoberali poľnohospodárskou výrobou, jediným zdrojom ich obživy. Pôdu obrábali volskými aj kravskými záprahmi. Boli to veľmi ťažké podmienky skromného hospodárenia a života. Svojou skromnosťou, pracovitosťou, statočnosťou, znášanlivosťou si veľmi skoro získali plnú dôveru, podporu a porozumenie medzi ostatnými obyvateľmi našej obce.

Obzvlášť ťažké podmienky boli pre školskú dochádzku detí, ktoré museli každý deň dve hodiny venovať len cestovaniu do školy peši, skoro 8 km po veľmi zablatených poľných cestách a v zime si brodiť cestu hlbokým snehom do našej obce. Nebola ľahšia ani dochádzka do strednej školy peši zo Zlatnej, horou do Českého Brezova a odtiaľ vlakom do Poltára, celkom 16 km.

Po roku 1950, rozvojom kolektivizácie poľnohospodárstva a veľmi sťažených podmienok súkromného hospodárenia na pôde, postupne tieto rodiny opúšťajú svoje domovy. Odchádzajú bývať a pracovať do širokého okolia tam, kde sa im vytvorili priaznivé pracovné podmienky, zárobkové možnosti i ľahší život. Opustené domy a usadlosti postupne schátrali. Staršie generácie pôvodných osídlencov v najproduktívnejšom veku - 30. rokov už vymreli. Z mladších dedičov, jedna z dcér Petra Kamenského - Maria, vydatá Rísová, bývajúca v Brezničke, spolu s manželom udržiava pozostalosť po rodičoch ako svoju rekreačnú chalupu.